

DE LOCKER

DATEN VIA GRINDR

DOCENTENHANDLEIDING

Leeftijd: 13-15 jaar, 16-18 jaar

Geschied voor: vmbo, havo en vwo vanaf klas 2

Vakgebied en kerndoelen: Deze les vindt aansluiting bij vakken Maatschappijleer, Maatschappijwetenschappen, Filosofie en Kunstzinnige Oriëntatie. Daarnaast sluit dit materiaal aan bij het eindadvies van Platform Onderwijs2032. Zo draagt het bij aan Burgerschap en 21^e eeuwse vaardigheden.

De Locker

Moet ik me schuldig voelen als ik masturbeer? Hoe vertel ik mijn ouders dat ik niet meer geloof? Klopt mijn idee over liefde wel? Ga ik na die bad trip toch weer drugs gebruiken?

De Locker is een online verzamelplaats voor deze en andere verborgen verhalen van jongeren tussen de 14 en 20 jaar. In korte documentaires, gemaakt door jonge makers (<33) worden allerlei onderwerpen uitgelicht waar jongeren mee bezig zijn, maar waar ze vaak niet zo makkelijk over praten.

Het project is een samenwerking tussen Human, NPO 3Lab en NPO3Extra. Dit lesmateriaal is ontwikkeld door Human en IDFA educatie.

Daten, liegen, dromen: Daten via Grindr

Jelte begon op zijn 16e met daten via Grindr¹. Tegenover zijn dates liegt hij over zijn echte leven en verzint hij een eigen persoonlijkheid. Maar wat als je per ongeluk verliefd wordt en je leugens moet opbiechten.

Opbouw les

Deze les bestaat uit het bekijken van de documentaire “Daten, liegen, dromen” (5 minuten). Voorafgaand aan de documentaire kan de opdracht ‘wat is een documentaire?’ worden gemaakt. Na het bekijken van de documentaire gaan de leerlingen individueel aan de slag met verdiepvragen. Vervolgens kan er een verwerkingsopdracht naar keuze worden uitgevoerd, zoals het voeren van een klassengesprek.

¹ Grindr is een online datingapp voor homoseksuele, biseksuele en transmannen.

Wat is een documentaire? [voor de film]

Het is handig als de leerlingen een duidelijk beeld hebben over wat een documentaire precies is, voordat ze “Daten, liegen, dromen” gaan kijken. Geef de leerlingen de volgende opdracht:

Wat is volgens jou een documentaire?

Noem minstens twee kenmerken en beantwoord daarna de onderstaande vragen.

- Welke overeenkomsten en verschillen zijn er tussen de verschillende documentaires die je gezien hebt?
- Wat is het verschil tussen een documentaire en een speelfilm?
- Wat is het doel van een documentaire?
- Geeft een documentaire de werkelijkheid weer zoals we die kennen?

Toelichting

In omschrijvingen van het begrip documentaire zijn de begrippen op feiten gebaseerd en realiteit uiteraard belangrijk. Maar net zo belangrijk om te bespreken is dat we in documentaires kijken naar het subjectieve beeld dat de maker schetst van de realiteit. In hoeverre is de in de documentaire gepresenteerde werkelijkheid echt? En is de documentairmaker, die altijd manipuleert, eigenlijk wel in staat in het brengen van dé waarheid? Waar het in speelfilms gaat om het vertellen van een fictief verhaal, worden documentaires gestuurd door een zekere argumentatie. De maker heeft een bepaalde visie over iets of iemand. Met behulp van hetgeen een documentaire toont, worden als het ware bewijzen aangeleverd die deze visie onderbouwen. De ene documentaire presenteert dit als een zeer objectieve argumentatie, de andere documentaire geeft een meer persoonlijke invulling. In alle gevallen is er sprake van een subjectieve benadering. De maker gunt ons immers een blik op de wereld om ons heen, waarbij zijn/haar visie het uitgangspunt is. Dit onderscheidt documentaire film van de journalistieke praktijk.

Als voorbereiding kan je ook met de leerlingen een van de vele documentaires kijken via Docschool Online op www.idfa.nl/nl/info/docschool-online. Bij de films is ook lesmateriaal beschikbaar.

Over de maakster en het maakproces

Anna Peeters (1991) studeerde af als documentaire regisseur aan de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht. Ze heeft een fascinatie voor verhoudingen tussen mensen en hoe deze (continue) veranderen. Bekijk hier een interview met Anna Peeters over het maakproces: www.human.nl/delocker/de-makers/anna-peeters.

Individuele opdracht [na de film]

1. Heb je je online weleens voorgedaan als iemand anders? Waarom?
2. Waarom maken we ons leven online leuker dan het in de werkelijkheid is?
3. Waarom liegt Jelte?
4. Wat vind je ervan dat Jelte zich als iemand anders voordoet?
5. Wat zijn de voor- en nadelen van een app als Grindr?
6. Als je iets kon kiezen wat je van de onlinewereld mee kunt nemen naar de offlinewereld, wat zou dat dan zijn?

In tweetallen (10 min) [na de film]

Maakster Anna Peeters vertelt over het maakproces dat Jelte niet herkenbaar in de documentaire wilde verschijnen; hierom heeft ze een model gefotografeerd, die Jelte als het ware representeert. Laat de leerlingen in tweetallen een antwoord formuleren op de volgende vragen en bespreek de antwoorden vervolgens klassikaal:

1. “Maar omdat het een documentaire is, mag dat dan wel?” vraagt Anna zich in het interview af. Wat bedoelt ze met deze vraag?
2. ‘Jezelf zijn’ is bovendien een van de voornaamste thema’s van de film. Vind je dat Jelte zichzelf is, ondanks dat hij anoniem blijft? Liegt hij, door zijn identiteit te verbergen, nog steeds over wie hij is, of is het in deze situatie terecht dat hij een deel van zijn identiteit achterhoudt?

Klassengesprek (20 min) [na de film]

Bespreek het thema in de klas. Doe dit aan de hand van gerichte vragen en laat de discussie die ontstaat gaan. Wees geen leider, maar een begeleider. Begin het gesprek met een vraag die het dagelijkse leven van de leerlingen verbindt met het filmpje. Ook hier is het erg belangrijk duidelijk te maken dat het niet uitmaakt wat je zegt. Er zijn geen foute antwoorden en verkeerde vragen. De leerlingen moeten zich op hun gemak voelen binnen de discussie. In het klassengesprek kan je voortborduren op de individuele vragen en de onderstaande voorbeeldvragen.

Voorbeeldvragen:

- Wat is privacy?
- Ben je jezelf online? Leg uit.
- Is het belangrijk om altijd jezelf te zijn?
- Is het goed om verschillende rollen van jezelf te hebben?
- Hoe zou je willen dat anderen je zien?
- Zoek je weleens mensen op, op bijv. Instagram, die je leuk vindt? Waarom?
- Denk je dat anderen dat ook bij jou doen? Wat vind je daarvan?
- Wat denk je dat de risico’s kunnen zijn van de informatie die jij online plaatst?
- Welke informatie zou je niet online willen hebben staan? Waarom?

Tips:

1. Begin niet onvoorbereid aan een gesprek. Neem de tijd om van tevoren over het onderwerp na te denken.
2. Zorg voor een opstelling waarin de leerlingen elkaar allemaal zonder veel moeite kunnen aankijken
3. Maak aantekeningen tijdens het gesprek. Dit helpt zowel de gespreksleider als de groep om de lijn van het gesprek te volgen.

4. Iedereen hanteert een andere denkwijze. Er zijn snelle denkers (degenen die meestal geneigd zijn snel hun mening te ventileren) en denkers die meer tijd gebruiken om hun gedachten te vormen en te ordenen. Vat daarom af en toe het gesprek samen. We hebben nu dit en dit besproken. Maar wat denken jullie van...?
5. De leerlingen hebben het recht om te zwijgen. Niet iedereen hoeft aan het woord te komen: actief luisteren is even waardevol.
6. Geef aan dat het gesprek een groepsproces is, waarbij je samenbouwt aan een antwoord op de vraag.
7. Als een leerling zegt; 'omdat mijn vader dat zegt', dan is dat geen 'geldige' reden. Vraag op deze momenten door en zeg: 'Wat denk jij er zelf van?'
8. Rond een gesprek altijd af. Dat kan bijvoorbeeld door – samen met de groep – de lijn van het gesprek na te lopen, te bekijken of er een of meerder conclusies kunnen worden getrokken. Je kunt ook de mooiste uitspraken van het gesprek laten benoemen, of vragen of de leerlingen iets hebben gehoord dat ze nog lang zullen onthouden.

Tot slot

Human is altijd benieuwd naar de manier waarop bovenstaande opdrachten in de klas zijn behandeld. Heb je tips en/of aanvullingen voor ons of voor andere docenten? Dan kan je een mail sturen naar onderwijs@human.nl.

Credits

De Locker: Daten, liegen, dromen
Research, regie en montage: Anna peeters
Animatie: Eva Kröse
Camera: Engel Mulder
Geluidsontwerp: Arno Peeters
Fotomodel: Wolf Penning
Productie: Marjolein Klooster (Human)
Titelvormgeving: Kris Kobes
Eindredactie: Els van Driel

DE LOCKER

DATEN VIA GRINDR

WERKBLAD

Opdracht 1 [voor de film]

Wat is volgens jou een documentaire?

Noem minstens twee kenmerken en beantwoord daarna de onderstaande vragen.

- Welke overeenkomsten en verschillen zijn er tussen de verschillende documentaires die je gezien hebt?
- Welke onderwerpen komen er aan bod?
- Wat is het verschil tussen een documentaire en een film?
- Wat is het doel van een documentaire?
- Geeft een documentaire de werkelijkheid weer zoals we die kennen?

1. Een documentaire is:

2. Welke overeenkomsten en verschillen zijn er tussen de verschillende documentaires die je gezien hebt?

3. Wat is het verschil tussen een documentaire en een speelfilm?

4. Wat is het doel van een documentaire?

5. Geeft een documentaire de werkelijkheid weer zoals we die kennen?

Opdracht 2: Individueel [na de film]

1. Heb je je online weleens voorgedaan als iemand anders? Waarom?

2. Waarom maken we ons leven online leuker dan het in de werkelijkheid is?

3. Waarom liegt Jelte?

4. Wat vind je ervan dat Jelte zich als iemand anders voordoeft?

5. Wat zijn de voor- en nadelen van een app als Grindr?

Voordelen: _____

Nadelen: _____

7. Als je iets kon kiezen wat je van de onlinewereld mee kunt nemen naar de offlinewereld. Wat zou dat dan zijn?

Opdracht 3: In tweetallen [na de film]

Maakster Anna Peeters vertelt over het maakproces dat Jelte niet herkenbaar in de documentaire wilde verschijnen; hierom heeft ze een model gefotografeerd, die Jelte als het ware representeert.

1. “Maar omdat het een documentaire is, mag dat dan wel?” vraagt Anna zich in het interview af. Wat bedoelt ze met deze vraag?

2. ‘Jezelf zijn’ is bovendien een van de voornaamste thema’s van de film. Vind je dat Jelte zichzelf is, ondanks dat hij anoniem blijft? Liegt hij, door zijn identiteit te verbergen, nog steeds over wie hij is, of is het in deze situatie terecht dat hij een deel van zijn identiteit achterhoudt?

DE LOCKER

